

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

5. De præbendis, & dignitatibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

TITULUS V.

De Præbendis, & Dignitatibus.

NE Clericos in opprobrium Ordinis mendicare contingat, & status clericalis ob paupertatem vilescat, *præbenda, & dignitates* constituta sunt. *c. cum secundum Apostolum. 16. h. t. ubi & Gloss. & DD.*

Pars I.

De Præbendis.

SUMMARIUM.

1. *Præbenda etymologia.* 2. *Homonymia.* 3. *Definitio.* 4. *usque 12. multiplex divisio.* 12. *Origo.* 13. *Ubi 17. A quo præbenda, ac beneficia instituenda?* 17. 18. *Quibus conferenda?* 19. *Assignatur eorum objectum.* 20. *usque 25. Recensentur requisita necessaria ad eorum constitutionem.* 25. *usque 29. An Capellania, Commenda, Praesimonium, & pensio nomine beneficiorum veniant?* 29. *Quis sit finis præbendæ, seu Beneficii?* 30. *& sequitur de fructibus beneficiorum, eorumque perceptione.*

§. I.

1. *Præbenda*, unde nomen trahit, primo statim intuitu apparet, nimirum à *præbendo*, eò quòd Ministris Ecclesiæ alimoniam, sive jus ad proventus Ecclesiasticos præbeat. *Deffellius h. t. theor. 1.* Hinc & Canonici *præbendarii* dicuntur, qui præbendam accipiunt. *c. sanctorum 2. dist. 70.*

§. II.

2. Sumitur autem vocabulum *præbenda* modo latè, modo strictè. Latè quidem quatenus denotat perceptionem reddituum Ecclesiasticorum, etiam si laico competat propter servitium aliquod merè temporale, v. g. propter advocatiam Ecclesiæ, aliudque officium sæculare; quàm *laicalem præbendam* alias appellant. *Vallens. h. t. §. 1. n. 1.* Strictè verò, quatenus accipitur pro beneficio Ecclesiastico, seu *præbenda spiritali*; in qua acceptione iterum duplici significato gaudet. *Primo* enim significat portionem canonicam, sive ipsum jus percipiendi certos redditus Ecclesiasticos pro-

manans ex Canoniam; quæ simpliciter sic dicta tantum est *jus habendi sedem in Choro, & vocem in Capitulo*, & à præbenda differt tanquam causa à suo effectu. *Pirching. h. t. n. 1. Secundo*, & in præsentem capitulum generaliter pro quocunque beneficio Ecclesiastico intuitu Divini officii, & obsequii concessio, atque hoc respectu *præbenda, & beneficium* in jure Canonico confunduntur, & pro synonymis usurpantur in *c. majoribus. 8. c. suis questionibus. 23. & passim. h. t. c. penult. de V. S. Gonzal. in c. 1. n. 10. h. t.*

§. III.

3. *Definitur* Præbenda, seu beneficium, quòd fit jus perpetuum percipiendi redditus Ecclesiasticos ratione spiritualis officii, Ecclesiasticæ auctoritate institutum, & personæ Ecclesiasticæ ab Ecclesiastica collatum. *P. Engel h. t. v. 1. Layman. in Theol. mor. lib. 4. tr. 2. c. 1. n. 1.*

§. IV.

4. *Dividitur* Præbenda, seu beneficium Ecclesiasticum multifariam.

I. In beneficium regulare, & sæculare. *c. cum de beneficio 5. c. cum singula 32. h. t. in 6. Clem. 1. de Elect. Clem. un. de Supplenda neglig. Pralat.* Regulare illud dicitur, quòd solis Religiosis conferendum est; quale est *Abbatia, Prioratus, Canonicatus regularis*; & aliqua *Parochia*, de quibus *infra de Capell. monach. Sæculare* nuncupatur, quòd per Clericos sæculares regi, & administrari debet. *Azor. Inst. mor. tom. 2. lib. 3. c. 1. q. 4. Garz. de Benefic. p. 6. c. 1. n. 12.* Ea verò tribus modis discernuntur; *Primo* fundatione: etenim pro fundatorum arbitrio beneficium vel regulare, vel sæculare est, cum eorum voluntatem omnino deceat adimpleri. *c. qua semel 4. causa 19. q. 3. Tambur. de Jure Abb. tom. 3. disp. 9. q. 3. num. 1.* ubi notat, tunc beneficium ex fundatione censeri regulare, quando eum auctoritate & consensu Episcopi, vel Episcopò superioris eà lege fundatum est, ut per Viros religiosos in tali beneficio deserviatur:

E 2

sicut

sicut enim universim de ratione beneficii est, ut cum autoritate Episcopi constituatur, ita etiam ad beneficium regulare non sufficit, si solum per Abbatem, aut alium jurisdictionem Episcopalem non habentem ita statutum sit, ut non nisi Regularibus conferri debeat. *Secundo* conversione, ac mutatione status à seculari in regularem, & vice versâ à regulari in saecularem. *c. ad audientiam. § de Eccles. adif.* *Tertio* praescriptione, quâ ut ex beneficio regulari fiat saeculare, aut e contra, praeter possessionem bonae fidei per quadraginta annos continuatam requiritur, ut Clericus saecularis in beneficio regulari, vel Religiosus in beneficio saeculari autoritate Ordinarii tanquam Rector principalis institutus sit. *c. cum de beneficio §. h. t. in 6. & ibi Passerin. n. 22. Feder. de Senis consil. 136. Sanchez lib. 7. moral. c. 29. n. 23.* Unde si Praelatus Regularis in Parochia regulari habeat Vicarium saecularem temporalem tantum, hic Vicarius nunquam praescribet. Similiter si Religiosus de facto tantum sine legitima institutione beneficium saeculare possideat, uti etiam si non tanquam beneficiatus principalis, sed quasi Vicarius, vel non ut Regularis, sed quasi Clericus saecularis in beneficio saeculari commoretur, nunquam mutabitur status beneficii. Vid. Barb. *J. E. U. l. 3. c. 4. n. 68. Tambur. ubi supra à n. 4. Corrad. in Prax Benefic. lib. 1. c. 6. n. 323. & seqq. Pirrhing h. t. n. 109. & 110.*

5 *Addubitatum* fuit: an, si de statu, seu qualitate beneficii non constet, id regulare, vel saeculare praesumatur? Omnia beneficia ex institutione sua praesumi saecularia, asserunt Rota in *una Pamphilonen. Prioratus. 21. Februarii 1594. coram Pamphilio. Mascard. de Prob. concl. 172. à n. 1. Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. Gloss. 7. n. 1. Sanchez. lib. 7. moral. c. 29. n. 11.* cum enim Religiosi contemplantis habeant officium, *c. Monachis. c. placuit. causa 16. q. 1.* non est verisimile, aliquod

beneficium esse erectum, quo fortè ab hoc suo officio avocentur. Jac. Illung. in *Theol. pract. tr. 5. disp. 2. q. 2. a. 2. n. 177.* Quapropter Passerin. *ad c. cum de beneficio §. num. 7. & 43. h. t. in 6.* concludit, in dubio ei, qui asserit, beneficium esse regulare, probationem incumbere. At sunt alii, qui in tali casu attendunt ad ultimum statum beneficii, hoc est, an vacaverit per obitum personae regularis, vel saecularis, atque ex eo de illius qualitate judicant: quoniam generaliter in beneficiis ultimus rei status inspicitur, & maxime consideratur per *c. querelam. 24. de Elect. c. consultationibus. 19. de Jure patronat. c. cum olim 7. de Causa possess. & propriet. Gonzal. cit. Gloss. 7. n. 23. Petr. de Murga tr. de Benefic. q. 2. n. 8. & alii, quos refert Rota dec. 737. n. 3. p. 2. Recent. Et hoc, quamvis appareret de variatione, & beneficium aliquando per institutos saeculares, aliquando per Regulares gubernatum fuisset. Vincent. de Franchis *p. 1. dec. 85. n. 2.* nisi constaret de contrario statu legitimo praecedente. Rota Romana apud Farinacium *dec. 188. n. 1. p. 1. Recent.* Certè, quando beneficium fundatum est in aliquo Monasterio, & de modo fundationis non constat, praesumerem illud esse regulare: nam penitissimè mihi persuasum habeo, id in favorem Monachorum esse fundatum, eâ scilicet intentione, & lege, ut per Regulares eidem provideatur, nisi per saeculares regi consueverit. Barb. *J. E. U. lib. 3. c. 5. n. 14. Rebuff. in Prax. benefic. in prox. tit. quotuplex sit beneficium. n. 6. Tambur. de Jure Abb. tom. 3. disp. 9. q. 6. n. 4. Mascard. cit. concl. 172. n. 17.**

II. *Dividitur* praebenda, seu beneficium in 6 beneficium duplex, & simplex. Castro Palao in *Opere moral. p. 2. tr. 13. disp. un. punct. 2. n. 3.* Noster Petr. de Murga *tr. de Benefic. q. 2. n. 320.* Duplex est, quod aliqua juris qualitate afficitur; cujus generis est Dignitas, quae

que habet præminentiam cum jurisdictione in foro externo; veluti *Papatus, Cardinalatus, Patriarchatus, Episcopatus, Abbatia, Præpositura, Decanatus, Archidiaconatus* &c. de quibus in parte altera dicemus: *Personatus*, qui nec jurisdictionem ullam habet, nec administrationem rerum, habet tamen eminentiorem sedem, & locum in Capitulo, in Choro, ac aliis in locis respectu aliorum, qui in Ecclesia, aut Conventu suo tali, vel majori carent præminentia. P. Engel *h. t. n. 4. Offitium*, quod jurisdictione caret tam in foro interno, quam externo, nec specialem præcedentiam in Capitulo, Choro, aut alibi habet; veluti officium *Cantoris, Sacristæ, Custodis, & Thesaurarii*. Vallens. *h. t. §. 2. n. 6. Beneficium curatum, seu parochiale*, quod curam animarum in foro poenitentiali habet cum potestate administrandi Sacramenta Parochianis suis Clericis, & Laicis. Castro Palao *cit. n. 3. Simplicia* sunt omnia reliqua beneficia, quæ neque jurisdictionem fori externi, neque specialem præminentiam, administrationem, aut curam animarum habent, sed instituta sunt ad preces tantum persolvendas & alia Divina officia peragenda, ut *Capellania*, & omnes *Canonicatus* Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiæ. Petrus de Murga *cit. q. 2. n. 324.* Præsumitur autem in casu dubio beneficium simplex potius, quam duplex, eò quòd qualitas non præsumatur, nisi probetur. Card. Tusch. *concl. præct. lit. B. concl. 63. n. 4. Garc. de Benef. p. 2. c. 6. n. 8.*

7 Hic occurrit celebris *questio*: utrum sub nomine beneficiorum comprehendantur tam duplicia, quam simplicia, quando in genere eorundem sit mentio? Quæ adhibita distinctione inter materiam *odiosam & favorabilem* dirimitur. In materia *odiosa*, vel aliàs strictæ interpretationis tantum veniunt simplicia, quia beneficia duplicia, curata & dignitates plus quodammodo sunt, quam beneficia

simpliciter dicta, & propterea specialem mentionem merentur, si strictè loqui placet. Hinc si S. Pontifex mandet, ut alicui provideatur de beneficio non facta mentione curati, vel non curati, non debet, nec potest beneficium curatum eidem conferri per textum luculentum in *c. cum in illis. 16. h. t. in 6.* non quidem quasi curata beneficia non sint propriè dicta beneficia, sed quia intentio S. Pontificis non censetur fuisse de beneficio curato rescribere, eò ipsò quòd propriis verbis non expresserit. *c. fin. h. t.* Christophorus Döring Gottwicensis, Vir de Academia nostra optimè meritus in *Disp. de jure Rescriptor. c. 3. n. 3.* Econtra in materia *favorabili*, & lata interpretationis (qualis ordinariè est gratia Principis, *c. cum dilecti. 16. de Donationib. c. olim. 16. de V. S.* exceptis tamen litteris, seu rescriptis Papalibus super obtinendo beneficio impetratis, ut quæ ambitiosa censentur. *c. 4. h. t. in 6.*) nomine beneficii in genere intelligitur æquè duplex ac simplex, tam curatum, quam non curatum: cum non minus unum, quam alterum naturam beneficii participet, & si favor aliquis concedatur beneficii in genere, merito concessus censeatur curatis, quæ ad majores labores ampliori favore digna sunt præ simplicibus. Sic dum *seq. tit.* conceditur, ut ægroti Clerici beneficia unà cum fructibus retineant, id non solum de simplicibus, sed de curatis quoque procedit. Quod tamen ita limito, nisi expresse contrarium statuatur, vel natura beneficii aliud exigat. Quamobrem ubi in genere Beneficiatis indulgetur non residere, & officium suum per alium implere, id licet favorable sit, nihilominus ad Curatos extendi non potest, utpote contra rationem, & naturam beneficii curati, quod ex Jure Divino & humano residentiam exigit, ut in *tit. præced. n. 4.* probatum est.

III. *Dividitur Præbenda; seu beneficium* §
in beneficium collativum, electivum, &

E 3

mix-

mixtum. *Collativum* est, quod collatione liberâ pro voluntate Superioris confertur. *Electivum*, quod per suffragia Capitularium, accedente postea Superioris Ecclesiastici confirmatione, vel admissione obtinetur; qualia etsi alicubi reputentur Decanatus, propriè tamen electivorum nomine veniunt solæ Prælatuæ, sive Dignitates pastorales, quas obtinentes censentur Ecclesiarum suarum quasi sponsi, & capita Collegiorum, quibus præfunt, veluti Episcopi, Abbates, Præpositi, Priores Conventuales, & similes. Azor *Instit. moral. p. 2. lib. 6. c. 14. q. 2. & 5.* Gregori Tholosan. *de Elect. c. 4. n. 2.* Beneficium *mixtum*, seu *patronatum* vocitatur, quod nominante, seu designante Patrono à Superiore confertur, ita ut Patronus primò præsentare, & postea Episcopus præsentatum instituere debeat, prout plerique Parochi, & Capellani institui solent. In dubio beneficium præsumitur *collativum*, non *electivum*, aut *mixtum*: quia esse electivum, vel mixtum non est qualitas propria beneficii, sed extrinseca, ac accidentalis, liberæque provisioni Episcoporum præjudicat. Pirhing. *b. t. n. 16.* Castro Palao *p. 2. tr. 13. de Benefic. dis. I. pun. 2. num. 5.*

IV. Dividitur Præbenda, ac Beneficium in manuale, & titolare. *Manuale* est, quod ad nutum conferentis revocari, & adimi potest; quò fere omnia beneficia regularia, exceptis electivis, pertinent, utpote quæ Prælati, qui ea contulerunt, Religiosis sibi subjectis pro lubitu auferre queunt, *Clem. un. de supplenda neglig. Pralat. & ibi Interpp.* *Titulare*, sive, ut alii vocant, *non manuale* beneficium est, quod in titulum perpetuum confertur, & semel collatum tolli non potest, nisi certis de causis à Jure statutis; hujusmodi sunt beneficia secularia, quæ suapte naturâ, & jure ordinario perpetua sunt, & irrevocabilia, nisi ex gravi, & justa causa. *c. præcepta 16. dis.*

55. c. satis 7. dis. 56. c. 2. dis. 70. Garc. p. 1. de Benefic. c. 4. n. 16. Pirhing b. t. n. 14.

Frequens in foro *controversia* est: numquam Parochia regularis sit beneficium manuale, ita ut Beneficiati tam sæculares, quam regulares sint ad nutum Prælati amovibiles?

Difficultatem facessit Concilium Tridentinum *sess. 7. de Reform. c. 7.* quod Episcopis potestatem dedit, ut in Parochiis, quæ Monasterio, aut Collegio unitæ sunt, vicarios perpetuos, aut temporaneos constituere possint, prout ipsis pro bono Ecclesiarum regimine expedire videbitur, appellationibus, privilegiis, aut exemptionibus minimè suffragantibus.

Sed cur ab affirmativa recedere debeat, non video: enimverò quòd Prælati ad Parochiam regularem vicarium tam regularem quam sæcularem ad nutum amovibilem exponere possit, habet Barb. *de Offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 72. n. 199.* cum pluribus ibi allegatis: *Regularem* quidem, quia non est incredibile, Concilium voluisse abrogare. *c. ad nostram. 5. o. porrecta 6. o. ad monasterium. 9. §. tales de Statu Monach. Clem. un. de Supplend. neglig. Pralat.* aliòsve antiquos Canones, juxta quos Regulares à beneficiis prohibitu revocari possunt, maximè cum per manualitatem æquè, imò melius provisum sit Ecclesis, quam per perpetuitatem Regularium, cum regularis Beneficiatus à recta vita, aut parochialis curæ semita deflectens facile, & absque strepitu per solum Prælatum amovetur, & melior sufficitur, sicque religiosus obedientiaris in sacræ obedientiæ vigore continetur. *Sæcularem* verò: quia si Clericus sæcularis ab Episcopo vicarius perpetuus constitui posset, Prælati in Parochia regulari privaretur jure suo, & impediretur, quin constituere posset vicarium regularem, usquedum sæcularis moreretur; quòd Tridentinum *loc. cit.* minimè concedit. Certè quòd Episcopus non

non possit Vicarium perpetuum deputare, quando à tempore immemoriali unio (scilicet Ecclesie Parochialis) facta est, & ex tunc constat, Vicarios fuisse ad nutum amovibiles, scientibus & consentientibus Ordinariis, & nunquam Vicarium perpetuum fuisse constitutum, tenent Flores de Mena *variar. lib. 1. q. 16. n. 44.* Sanchez in *Præcept. Dec. tom. 2. lib. 7. c. 29. n. 191. p. 3. fallit.* & cum his Barb. *ad d. c. 7. Trident. n. 16.*

Porro decretum Tridentini, quod in contrarium adductum, intelligendum est de Parochiis *secularibus* Monasterio unitis, non verò de *Regularibus*, seu ita unitis, ut in illis ex arbitrio Prælati vicarii regulares, vel sæculares constitui possint: siquidem Pius V. in *Bulla: Ad exequendum. sub dat. Kal. Novemb. 1567.* expressè excepit tam mendicantes, quam alios regulares habentes Parochiales Ecclesias unitas, & decernit, ut in ejusmodi Ecclesiis possint deputari vicarii ad nutum Superiorum amovibiles ex ipsis Fratribus, ac Monachis, nec illis invito ibi Episcopi vicarios perpetuos instituire valeant. Præterea quia nonnulli Episcopi abutebantur potestate sibi datâ in Concilio *d. c. 7.* & Vicariis perpetuis tantam portionem assignabant, ut vix aliquid Monasteriis, aut Collegiis de fructibus remanserit, ideo idem Pius V. in *d. Bulla: Ad exequendum.* declaravit, quòd, cujuscunque valoris, vel oneris Parochia fuerit, non debeat Vicario pro sua portione major, quam 100. nec minor 50. Scutorum annuorum summa computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & aliis obventionibus communiter percipi solitis assignari, nisi jam priùs ante designationem Episcopi Vicario fuerit plus dari solitum. Ad hæc notabile est, quòd in Parochiis unitis, in quibus Vicarius sæcularis exponitur, Episcopus non pro suo libitu possit instituire Vicarium perpetuum, sed in debeat facere ex justa causa, eaque deficiente appel-

latio deur. Barb. *de Offic. & potest. Episc. alleg. 72. num. 190.* Garc. *de Benefic. p. 9. c. 2. num. 8.*

V. Beneficia ad se invicem comparata dividi solent in *sociabilia*, seu *compatibilia*, ut vocant, & *insociabilia* seu *incompatibilia*.

Incompatibilia dicuntur, quorum officium unus simul præstare nequit; qualia sunt ea beneficia, quæ singula residentiam continuam petunt; itémque uniformia sub eodem tecto, neque eam natura patitur, ut quis simul duobus locis continuo resideat, aut idem officium simul pluries præstet.

Rursus inter hæc aliqua sunt incompatibilia, ut unum alterum ipso jure excludat, quæ *incompatibilia primi generis* vocantur: alia sunt, quæ etsi simul absque dispensatione Pontificis licitè retineri nequeant, tamen non ita inter se pugnant, ut uno obtento alterum ipso jure vacet, etsi post secundi assecutionem à Superiore sit auferendum, dicunturque *incompatibilia secundi generis*.

Incompatibilia primi generis sunt beneficia habentia annexam curam animarum, dignitatem, personatum, aut officium. *c. multa 28. h. r. Extravag. execrabilis. Eod. Trid. sess. 7. de Reform. c. 4.* quandoquidem ipso jure primum ex his vacat, cum secundum ejusdem generis acquiritur, & si quis etiam alterum retinere contenderit, utroque privato ipso jure, & ad sacros insuper ordines, & beneficium quodcumque inhabilis existit. *d. Extravag. execrabilis.* Talia etiam sunt beneficia uniformia sub eodem tecto, id est, in eadem Ecclesia, vel Capella, aut Cœmeterio illi contiguo, v. g. duo Canonicatus ejusdem Ecclesie, juxta *Clem. ult. h. r. c. literas. q. de Concess. præb. Trident. cit. cap. 4.* Requiritur tamen ad dictum effectum, tum ut secundum beneficium integrè sit obtentum, ejusque pacifica possessio habeatur, tum ut fructus secundi beneficii percipi valeant; aliàs

aliās enim talis possessio inutilis foret. *c. si tibi* 26. *h. t. in 6. Clem. 3. h. t. Azor. Inst. moral. p. 2. lib. 7. c. 16. q. 9. Garc. de Benef. p. 11. a. 5. n. 100.* tum ut utrumque beneficium collatum sit in perpetuum, seu titulum, seu commendam juxta Trid. *loc. cit.* Unde habens dignitatem, vel beneficium curatum, licet vicariatum generalem Episcopi acceptet, prius tamen beneficium, seu dignitatem non perdit, cum Vicarius sit ad nutum amovibilis, ut supra de Officio Vicarii diximus.

Incompatibilia secundi generis sunt cetera beneficia, quæ residentiam continuam, ac cum alio impossibilem exigunt, licet simplicia sint, prout colligitur ex Trid. *sess. 24. de Ref. c. 17.* in quibus non eò ipso primum vacat, quòd secundum obtentum sit, cum id expressum in jure non reperiatur, ut notat Less. *de F. & F. lib. 2. c. 34. dub. 27. n. 144. Azor. Inst. moral. p. 2. lib. 6. c. 10. q. 1.* Imò etiam quoad incompatibilia primi generis notandum, quamvis is, qui duo ejusmodi beneficia retinuit, primo ipso factò ita privetur, ut nullà opus sit sententià Judicis, secundi tamen beneficii, licet itidem titulum & proprietatem statim perdat, possessionem nihilominus retineat, donec per sententiam privetur, prout idem Less. *d. lib. 2. c. 34. dub. 27. n. 143.* docet.

Beneficia *compatibilia* dicuntur, quorum officia præstari possunt; qualia sunt beneficia in diversis Ecclesiis, quæ nullam, vel non impossibilem residentiam exigunt; veluti si ex statuto, aut consuetudine recepta in uno v. g. Canonicatu, tres vel sex, in altero totidem menses residere sufficiat, contra Trid. *sess. 24. de Ref. c. 12.* quòd residentiam continuam, aut saltem novem mensium postulat. Layman. in *Theol. moral. lib. 4. tr. 2. c. 8. n. 6.* Talia etiam sunt beneficia difformia in eadem Ecclesia, quorum obligatio ab uno suscipi, & commodè impleri potest; v. g. Præpositura, vel Decanatus, & simplex canonicatus: Pirthing. *b. t. n.*

136. Less. *de F. & F. lib. 2. c. 34. n. 144. Navar. h. t. consil. 26.* Quòd probabiliter etiam revocari possunt duo altaria ejusdem Ecclesiæ propter diversa onera, & officia illis annexa: ut si in uno bis, in altero ter, aut quater hebdomadam distinctis diebus celebrandum esset. Navar. *h. t. consil. 16. Pirthing n. 138.* Atque de hujusmodi beneficiis compatilibus sentendum, ea tum demum juxta Trident. *sess. 24. de Reform. c. 17.* licetè simul obtineri posse, si pro congrua sustentatione necessaria sint, & simplicia, quod addo: quia licet ante Tridentinum potuerint etiam plura curata beneficia possideri, si ita erant tenuia, ut non possent proprios Sacerdotes alere, per *c. eam 11. c. de Et. at. qualit. & ord. presic.* hodie tamen id sine Apostolica dispensatione non amplius licet, teste Less. *cit. c. 34. n. 147. in su.*

§. V.

Causa efficiens Præbendæ, seu beneficii alia est remota, alia proxima.

Remota est jus. Sed quale? Existimem beneficia, ac præbendas eatenus jure Divino positivo esse introductas, in quantum deserviunt pro retributione temporali Divini officii, & pro necessaria sustentatione Ministrorum Ecclesiæ: ita enim edicit æterna Veritas: *dignus est operarius cibo suo. Matth. 10. v. 10.* Cui succlamat Doctor Gentium. *1. ad Corinth. 9. v. 17. Dominus ordinavit, ut qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivant, & qui Altari deserviunt, de Altari vivant.* Quoad titulum verò beneficiale, & modum & formam prædictæ retributionis temporalis, præbendas esse de jure humano, & sub absoluta Papæ dispensatione, sæ abundè constat ex *c. omnes 1. dist. 22.* ubi dicitur Romanam Ecclesiam instituisse Patriarchatus, Primatus, Archi-Episcopatus, Episcopatus, & cujuslibet ordinis dignitates, & ex *c. in illis 2. dist. 80. c. licet 2. pr. h. t. in 6.* ubi habetur, *Ecclesiarum, Personatum.*

Dignitatum, aliorumque beneficiorum plenariam dispositionem ad Romanum Pontificem pertinere. Confer Azor. *Instit. moral.* p. 2. lib. 6. c. 1. q. 1.

13 Proxima sunt illi, qui præbendas, seu beneficia erigunt, instituunt, aut fundant: nempe S. Pontifex, Episcopus, Capitulum, vel privatus.

S. Pontifex solus erigit beneficia majora, seu Dignitates Ordinis, ac Collegii Ecclesiastici. *c. omnes. 1. c. sacrosancta. 2. dist. 22. de quo infra p. 2.*

14 Episcopus in sua Diocesi creat omnia minora beneficia: *c. nemo. 9. dist. 1. de Consecrat. c. nullus omnino. 11. causa 16. q. 7. Trident. sess. 24. de Reform. c. 13. ex seculari regulare facit, non e contra, nisi auctoritate R. Pontificis. c. inter quatuor. 5. de Religios. domib.*

Dubitari hoc loco potest: num inferior Episcopus, præsertim Prælatus exemptus, aut nullius Diocesis beneficium Ecclesiasticum instituere, ejusque institutionem autorizare possit? Quod negandum, nisi habeat suffragium Episcopi Diocesani, aut privilegium speciale à Sede Apostolica. *c. auctoritate 4. de Privil. in 6. vel jurisdictionem quasi Episcopalem: quia talis quoad ea, quæ jurisdictionis sunt, regulariter omnia potest, quæ Episcopus in sua Diocesi, Barb. J. E. U. lib. 1. c. 17. n. 94. Chockier lib. 1. q. 17. n. 25. & lib. 4. q. 20. n. 1. intelligitur autem Prælatus exemptus habere jurisdictionem quasi Episcopalem, quando ei jurisdicção collata est non solum in suam Congregationem, seu Collegium, sed etiam extra per totum aliquod territorium, certis limitibus finitum, ita ut ea competat in Parochos & Parochianos ad exemplum jurisdictionis Episcopi. Secus dicendum de Abbate exempto, qui solum in eos, qui de Collegio sunt, jurisdictionem exercet. Azor *Instit. moral. tom. 2. lib. 3. c. 28. P. Engl. de Privileg. Monast. privil. 46.**

KÖNIG IN DECRET. LIB. III.

Capitulum præbendam tantum in specie, ac proprie dictam instituit, ac suppressam dignitatem restaurat. *c. dilectus. 19. h. t. c. cum accessissent. 8. de Constit. Canonatus in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis instituere in actu erectionis spectat ad S. Pontificem, post erectionem verò potest etiam Episcopus cum consensu Capituli alios de novo creare, maximè si Canonorum numerus præscriptus, & Ecclesia numerata non sit, eò quòd Canonatus appellatione beneficiorum comprehendantur. Barb. de Canon. & dignit. c. 2. n. 21. & seqq. ita ut si nova supperadditio pure fiat, novi Canonici in nullo differant ab antiquis, & iisdem cum iis prærogativis gaudeant; secus si cum restrictione. Fagnan. in d. c. cum dilectus. h. t. n. 21. & 22. Jo. Bapt. de Luca in *Theatr. verit. tom. 12. tit. de Can. & Capitul. disc. 6. n. 2. & 3.* Quòd si Ecclesia numerata, & à S. Pontifice certus Canonorum numerus præfixus fuerit, videtur denegata potestas inferioribus numerum augendi, ut docet idem Jo. Bapt. de Luca *cit. disc. n. 4.* nisi forte postea proventus, & facultates Ecclesiæ excreverint, ut limitat Gratian. *discept. forens. § 19. num. 21.* cum Panormit. Butr. Imola, & aliis in *c. cum. M. Ferrariensis. 9. de Constit.**

Privatus beneficium fundat non per se, sed cum licentia, & auctoritate Episcopi. *c. nemo de Consecr. dist. 1.* Eà non accedente privata oratoria construit, & dotat. *c. unicuique 33. ead. dist. 1. c. fin. de Consib. c. patentibus. 10. de Privil. ut amplius n. 20. dicemus.*

Hic scrupulus incidit: an ei, qui bona sua confert ad novi beneficii fundationem, pacisci, & conditionem adjicere liceat, ut illud sibi beneficium conferatur?

Dixeris, id licere, eò quòd in fundationibus Ecclesiarum, ut major sit hominum ad Ecclesias fundandas promptitudo, honestæ conditiones admittantur. *c. præterea. 23. de*

F

Jure

Jure patronat. c. verum. 4. de Condit. appof.
 Qua ratione motus P. Engl. *de Elect. n. 1.* tenuit, posse Patronum Ecclesiasticum, aut sibi, aut alii Praelato, vel Capitulo in Ecclesia fundata jus eligendi referuare. Deinde cum juxta Azor. *tom. 2. Instit. mor. lib. 6. c. 4. q. 25.* & communem DD. fundatori liceat beneficium instituere, ea lege, & conditione, ne ullus, nisi ex sua familia, vel gente præficiatur; non est, cur eidem fundatori non liceat beneficium instituere ea lege, & conditione, ut ipsemet præficiatur.

Verum negativa unanime Canonistarum suffragium jam dudum merita est, partim propter textus generales in *c. non est putanda 27. causâ 1. q. 1.* & in *c. ex multis. 9. causâ 1. q. 3.* partim propter textum specialem in *c. tua nos. 34. de Simonia.* qui disertè habet: *quòd si quis Clericus cum conditione, vel pacto largiatur, aut offerat bona sua, ut illa postmodum pro præbenda retineat, & in Canonicum admittatur, hujusmodi oblatio, vel receptio fieri non possit sine vitio Simonia: cum in talibus omnis pactio, aut conventio cessare debeat, juxta canonicas sanctiones.* Ubi Fagnan. *n. 3.* in terminis notat, esse simoniam fundare, vel dotare Canonicatum, vel aliud beneficium Ecclesiasticum cum eo pacto, ut beneficium illud sibi conferatur. Profectò quod *ibi* statuitur de præbenda nullatenus ex pacto conferenda fundatori ejusdem, hoc idem statuendum de alia quavis præbenda, quam aliquis sibi, aut alicui suorum conferri pacisceretur, dum fundat aliud beneficium, quasi in compensationem, & remunerationem antidoralem, aut in permutationem suæ novæ foundationis. Augebitur verò, & gravius erit simoniæ delictum, si pactio hujusmodi fiat super beneficio necdum fundato, sed fundando, ut contingit, cum quis ad obtinendum sibi, aut filio suo beneficium jam existens, confert prædium, vel nume-

ratam pecuniam, ex qua novam aliud fundetur beneficium: tunc enim fit communitio rei temporalis ad rem sacram, ex quo beneficium fundandum non est beneficium, & priusquam facta, & ab Ordinario recepta, & approbata sit fundatio, prædium, aut pecunia ad hoc destinata manet adhuc sub genere rei merè temporalis, & profana, atque sub ista conditione magis reprobabitur per *d. c. tua nos.* Diversum obtinet, si fundator remota omni pactio, & intentione simoniacâ etiam occultâ & mentali gratis, & liberaliter sua bona donaret, & postea roga- ret, ut sibi beneficium à se fundatum liberè & spontaneè conferretur. *d. c. tua nos. & ibi Fagnan. n. 23. & seqq. Azor. Instit. moral. p. 3. lib. 12. c. 7. q. 2.*

Rationes in partem oppositam supra adductæ procedunt, quando in foundationibus conditiones honestæ apponuntur, non verò in hypothese, in qua Ecclesia conditionem adjectam damnat, ac improbat. Unde nec paritas vim habet, quandoquidem argumentum à pari, aut simili nunquam concludit contra expressam juris dispositionem. Eberhardus in *argumentis legalib. loc. à simili.* Et notat Barb. in *loc. commun. argument. jur. loc. 101.* argumentum à simili esse valde fragile & infirmum, ac facile sterni posse, cum oporteat paritatem esse in puncto; quod præcipuè in materia morali verum est, in qua cum bonitas & malitia ab unica sæpe pendent circumstantia, facillimè fieri potest, ut unius circumstantiæ atomus oculum, & considerationem fugiat, & ita periculosissimè ab uno ad aliud trahatur consequentia.

§. VI.

Subjectum præbendæ, seu beneficii est is, cui confertur. Requiritur autem ex parte ejus, cui confertur, ut sit habilis, legitime ætatis, scientiæ, non suspensus, non excommunicatus, irregularis, indignus: item ut sit

fit Clericus vel sæcularis, vel regularis pro qualitate beneficii, prout latè de hujusmodi conditionibus differuimus in lib. 1. ad tit. de Elect. §. 4. & in tit. de Ætat. & qualit. & ord. præficiend. per tot. Duæ tamen superflunt quæstiones non indignæ, quibus immoremur.

Prima est: utrùm Religiosi de jure, & absque dispensatione Apostolica sint capaces sæcularium beneficiorum curatorum?

Qui in negativam propendent, opponunt primò c. in Ecclesiis. 1. de Capell. Monach. ubi Urbanus III. hæc statuit: *In Ecclesiis, ubi Monachi habitant, Populus per Monachum non regatur, sed Capellanus, qui populum regat ab Episcopo per consilium Monachorum instituitur*: ubi Glossa notat, quòd Monachi curam populi habere non debeant. Cui consonant c. placuit. 1. c. de Monachis. 3. c. Monachus. 4. c. placuit. 8. c. interdicimus. 10. causà 16. q. 1. Secundo obtundunt vulgatam regulam, quæ habet: *Beneficia regularia Regularibus, sæcularia sæcularibus conferenda esse*, juxta c. cum de beneficiis. 5. c. cum singula. 32. h. t. in 6. Clem. un. de Supplend. neglig. Pralat. Ad hæc tertio Paulus IV. Anno 1558. in Bulla, quæ incipit: *Postquam Divina bonitas nominatim prohibet, Regulares ad beneficia sæcularia aliter, quam ex Papali dispensatione promoveri*: & sub Gregorio XIII. emanavit Decretum Congregationis Concilii Tridentini, quò expressè promotionem Regularium ad Beneficia sæcularia interdixit: Gonzal. ad Reg. Cancell. gloss. 7. num. 53. Sanch. lib. 7. in Decal. c. 29. num. 71. Garc. de Benefic. 7. p. c. 10. n. 21. Layman. in Theol. moral. lib. 4. tr. 2. c. 4. Pirhing. num. 118. h. t. qui, & plures alii contendunt, jure saltem novissimo Regulares curata beneficia sæcularia sine dispensatione Papæ obtinere non posse.

At verò quàm multos isti, & unà seipfos scelererint, in propatulo est: etenim jure anti-

quo regulares beneficiorum curatorum sæcularium capaces esse, clamant c. quod Dei timorem. 5. de Statu Monach. Clem. 1. de Elect. c. nullus Religiosus. 28. c. si Abbatem. 36. Eod. in 6. c. doctos. 21. & quatuor seqq. causà. 16. q. 1. Imò Gregorius XV. in Bulla, quæ incipit: *Salvatoris nostri Jesu Christi perspicuè fatetur, quòd longà, & continuatà multorum sæculorum serie Ecclesia ipsa nullos alios, quàm Familiæ Benedictinæ Alumnos Pontifices habuerit, ex eaque jam ab antiquissimis temporibus admirabili doctrina & sanctitate præditi Viri propè innumerabiles prodierint*. Et quidem non tantùm intra septa Monasterii, ut dicitur, sed in toto pene terrarum Orbe, cum pleræque gentes per religiosos ad fidem conversæ fuerint, ut passim Annales profitentur. Id ipsum probatur ex Jure novissimo Tridentini, quod sess. 14. c. 11. de Reform. statuit, ut omnis Religiosus, ex alio Ordine translatus, etiamsi Canoniarum Regularium fuerit, ad beneficia sæcularia etiam curata, omninò incapax existat. ergo supponit Tridentinum, Religiosos, si ex alio Ordine translati non fuerint, esse illorum beneficiorum capaces, quia exceptio firmat regulam in casibus non exceptis. Ita P. Engl. de Privileg. Monast. privil. 45. Bordon. de jure Paroch. num. 51. Præterea non est dubium, quin consuetudo jus pariat, & legem abroget c. fin. de Consuet. l. 32. cum seqq. ff. de LL. Panormit. in c. cum liceat. de Prescript. & in c. 1. de Capell. Monach. ubi ait, contra constitutionem hujus c. 1. consuetudinem valere. Atqui consuetudo obtinuit, ut regulares admittantur ad beneficia sæcularia absque ulla S. Pontificis dispensatione, & obtentâ duntaxat sui Superioris licentiâ; Et hæc consuetudo tantò magis probanda est, quòd cum jure communi conveniat.

Nec argumentis contrariis hæc sententiâ enervatur. Nam ad Canones, qui videntur

Monachis adimere Clericorum munia, respondetur cum S. Th. *opusc. 19. contra impugnantes Religionem. c. 4. & 2. 2. q. 187. a. 1. & q. 188. a. 4. & 5.* quod solum loquantur, de illis Monachis, qui nec Sacerdotes erant, sed solitarii & eremita, non verò de illis, qui ad hoc vocati sunt, & qui non ex propria auctoritate id faciunt, sed ex commissione suorum Prælatorum. Quod attinet illam regulam universalem, *beneficia secularia secularibus, & regularia regularibus conferenda esse, ea exceptionem patitur in beneficiis secularibus curatis, quæ possunt Regularibus conferri, per text. & Gloss. in c. in parochia. causâ 16. q. 1. & c. quod DEI timorens. 5. de Statu Monach.* Addo, quod æquè prohibeantur beneficia regularia, & Monasteriis unita secularibus conferri, ac secularia Regularibus, juxta Trident. *sess. 24. de Reform. c. 10. & tamen passim videas, Clericos seculares assumi, & promoveri ad beneficia curata Regularium; ergo idem jus erit in promotione Regularium ad beneficia secularia: cum parium eadem debeat esse dispositio juxta vulgata. Et sanè incivile foret Regulares à Clericis secularibus penitus excludi, dum Regulares eos in confortium admittunt. Minus obstat Bulla Pauli IV. & Decretum S. Congregationis supra oppositum: quoniam Bulla Pauli IV. omnino revocata & ad terminos juris communis reducta est per aliam Bullam Pii IV. quæ incipit: *Sedis Apostolica solertia. Anno 1560.* ut videre est apud Sanchez *lib. 7. in Decal. c. 29. n. 71.* & Tambur. *de jure Abb. tom. 3. disp. 9. q. 8. n. 13.* Decretum verò Congregationis, præterquam quòd loquatur solum de Canonicis Regularibus, adeoque tanquam odiosum ad Regulares omnes extendi non debeat, nunquam fuit promulgatum, nunquam observatum, & multoties contra illud in Rota Romana decisum, teste Tambur. *cit. q. 8. n. 12.* & ipso Gonzal. in recentiori editione *Gloss. 7. n. 35. §. ceterum.**

Porro an Regularis de sui Prælati licentia, & consensu ad curatum, seu parochiale beneficium seculare per collationem, aut institutionem canonicam tituli collatoriam assumptus, beneficiarius, ac parochus perpetuus sit, an verò amovibilis per Prælatum regularem? item an talis Religiosus suo Prælato Regulari in omnibus subiectus maneat, vel solum Episcopum Diocælanum, seu Ordinarium loci Prælatum, & Superiorem suum recognoscat? disputat noster Petrus de Murga *tr. de Benefic. q. 2. a. 1. à num. 259.*

Alteram quæstio est: an licitum sit, uni plures præbendas, ac beneficia simul conferre, aut recipere?

Hujus quæstionis decisio extat in Trident. *sess. 24. c. 17. de Reform.* ubi ita decernit: *Cum Ecclesiasticus ordo pervertatur, quando unus plurimum officia occupat Clericorum, sanctè sacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere, in duabus Ecclesiis conscribi, verum quoniam multi improba cupiditatis affectu se ipsos, non DEUM decipientes, ea, qua bene constituta sunt, variis artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescant, Sancta Synodus debitam regendis Ecclesiis disciplinam restituere cupiens, præsentis decreto, quod in quibuscunque personis, quocunque titulo, etiam Cardinalatus honore fulgeant, mandat observari. statuit, ut impostertum unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur, quod quidem, si ad vitam ejus, cui conferatur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hacque non modo ad cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tam secularia, quam regularia quacunque etiam commendata pertineant, cujuscunque tituli, ac qualitatis existant. Quod quidem meritò sancitum, & statutum ob multas inordinationes, quas ejusmodi præbendarum plu-*

pluralitas involvit: etenim exinde sequitur *primò* diminutio cultûs Divini, dum unus loco plurium in diversis Ecclesiis instituitur: *Secundò* defraudatio piarum intentionum, quas habuere præbendarum fundatores, ut quidcirco bona sua Ecclesiis contulerunt, ut pro modo, & ratione facultatum sustentarentur personæ ad ministerium Ecclesiasticum deputatæ, quod evertitur, dum unus duorum loca occupat: *Tertiò* damnosa, & iustitiæ distributiæ adversa inæqualitas inter personas ejusdem ordinis, & conditionis, dum unus pluribus beneficiis abundat, & alius nec unum suæ sustentationi necessarium habere potest. Hinc rectè S. Bernardus, relatus à D. Th. *quodlib. 9. art. 15.* dicebat, quod *qui non unus, sed plures est in beneficiis, non unus, sed plures futurus sit in suppliciis.* Ast

Dubitatur I. Ob quas causas S. Pontifex, & respectivè etiam Episcopus dispensare possit, ac soleat, ut unus plura beneficia consequatur, & retineat?

R. Esse plures: *prima* est necessitas Ecclesiæ, quæ contingit, quando idoneorum Ministrorum est penuria: *Secunda* est utilitas Ecclesiæ, si nimirum tanta sit alicujus prudentia, industria, ac doctrina, ut solus plus speretur emolumentum allaturus, quam plures alii: *Tertia* est eminentia alicujus literatura, vel nobilitas generis, aut evidens meritorum prærogativa per *c. de multa. h. t.* *Quarta*, & potissima est exiguitas reddituum unius beneficii, ita ut unum ad congruam sustentationem non sufficiat. Trident. *loc. cit.* Azor. *Institut. moral. tom. 2. lib. 6. c. 12. q. 2.* Panormit. in *d. c. de multa. n. 7.* Alphons. Hojeda *de Benefic. incomparib. p. 2. c. 12. n. 18.* Causâ ejusmodi deficiente dispensatio, quantumvis à R. Pontifice concessa, nullius est roboris, utpote sub- & obreptitia, nec provisus vi talis dispensationis est in conscientia securus. Panormit. in *c. quia in tantum. num. 2. h. t.* Fagnan. *ibid.*

num. 4. Passerin. *ad c. 1. de Consuet. in 6. q. 2. a. 1. num. 352.* & B. Albertus M. qui cuidam, qui super pluralitate beneficiorum idoneâ causâ destitutam dispensationem impetraverat, reposuit: *poteras ire in infernum sine dispensatione, nunc ibi cum dispensatione.*

Dubitatur II. Utrum, quando beneficia simplicia sunt compatibilia, & unum non sufficit ad congruam sustentationem, liceat tunc non tantum duo, sed tria, quatuor, vel plura obtinere?

Complures existimant, non licere sine dispensatione Apostolica ultra duo recipere, eò quod Trident. *sess. 24. de Reform. c. 17.* solummodo concedat, ut liceat aliud (quod verbum est singularis numeri) consequi, si unum non sufficiat. Barb. *ad Trident. d. 6. 17. num. 4. & de Offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 62. per tot.* Garc. *de Benefic. p. 11. c. 5. n. 310.* ubi refert, ita sæpius censuisse S. Congregationem Concilii.

Verum probabilius alii cum Azorio *p. 2. lib. 6. c. 11. q. 8.* sustinent, non tantum duo sed, si duo non sufficiant, tria, quatuor, vel plura, usque ad congruam sustentationem sine dispensatione obtineri posse: partim quia Concilium Tridentinum in *cir. c. 17.* non loquitur limitativè per particulas taxativas *solum, tantum*, & similes, ac proinde non censetur voluisse coarctare Ordinarii auctoritatem ad conferendum secundum beneficium, ita ut nequeat conferre tertium, si duo ad sustentationem non sufficiant: partim quia idem juris esse videtur, quando tria, quatuorve competentem sustentationem non suppeditant, modò non plura, quam æquum sit, in eadem persona coacerventur. Quæ sententia præsertim in Beneficiis de jure patronatus Laicorum procedit: nam universalem præxin esse, ut Episcopus instituat præsentos à Patronis, tamen tertium, & quantum habeant beneficium, testatur Lambert. *de Jura*

Patron. p. 1. lib. 2. q. 7. c. 15. n. 15. Barb. ad Trident. d. c. 17. n. 8. & contra Lambert. §. VII.

19 *Materia*, seu *Objectum* Præbendæ, ac Beneficii partim est temporale, & profanum, partim verò spirituale. *Profanum*, seu *temporale* sunt bona Ecclesiæ, hoc est, bona ac prædia Deo dicata, & Ecclesiæ pro dote donata, ex quibus redditus beneficiales percipiuntur. *Spirituale* est Divinum officium, quod beneficium annectitur, ejusque radix, ac fundamentum est. *c. fin. & ibi DD. de Rescript. in 6.*

§. VIII.

20 *Forma* Præbendæ, seu Beneficii Ecclesiastici desumitur à requisitis, quæ plura:

Primum est, ut Præbenda, seu beneficium Apostolicæ, seu ordinariæ auctoritate erectum sit. *Gloss. in Clem. 2. in fin. V. si beneficiorum & ibi communiter DD. de Decimis. Dec. consil. 210. sub num. 4. Felin. consil. 41. num. 5. & consil. 45. num. 3.* Unde si quis Anniversarium, vel certas missas, aut preces etiam in perpetuum fundet, Episcopi verò consensus, aut approbatio non accedat, beneficium nunquam erit, sed simpliciter pium legatum, vel donatio, aut simplex deputatio Sacerdotis. *R. Engl. b. t. num. 1. & dico 4. Pyr. Corrad. in Prax. benefic. lib. 1. c. 2. num. 1. & seqq. Rotam una Melphitem. Legati pii. de Anno 1529. coram Dunozetto.* Consequenter neque aliquod jus patronatus exinde quaritur fundationi: *Rota dec. 161. num. 3. p. 2. in Recent. neque deputatus ad titulum ejusmodi donationis ordinari poterit, & si in majoribus necdum constitutus sit, non tenebitur ad Horas Canonicas, utpote necdum beneficiatus. Pyr. Corrad. d. c. 2. num. 44.*

Altioris inquisitionis est: utrum ad hoc, ut probetur existentia Beneficii, necessaria sit justificatio auctoritatis Episcopalis expressæ, vel an sufficiat justificatio tacitæ? Et videtur sufficere justificatio auctoritatis tacitæ, quæ

videlicet elicitur ex actibus, qui non possunt accidere, nisi in beneficiis Ecclesiasticis, sed scienter, non ignoranter gestis. Quomobrem si Episcopus consecraverit Ecclesiam, censetur illam in Ecclesiasticum beneficium erexisse: cum consecrationis actus repugnet statui privati Oratorii. *c. nemo. 9. de Consecr. dist. 1. Panormit. in c. auctoritate. n. 2. de Censib.* Similiter si Episcopus sciens statum rei consecret aliquod altare, vel capellam jam fundatam, vel ordinatam per aliquem fundatorem, satis dicetur illud, vel illam in beneficium instituisse, eò quòd actus conferendi in titulum perpetuum non possit cadere, nisi in beneficium Ecclesiasticum. *Dec. consil. 248. sub n. 2.* E contra si concedat duntaxat facultatem celebrandi missas in hujusmodi Capella seu altari, illud vel illam nequaquam in beneficium Ecclesiasticum erexisse, aut instituisse censetur: cum actus hic cadat etiam in privatis Oratoriis, in quibus non potest celebrari nisi de Episcopi licentia. *c. si quis etiam in fin. de Consecr. dist. 1. Pyr. Corrad. in Prax. Benefic. lib. 1. c. 2. n. 23. Panormit. in c. ult. sub num. 3. & Oratorium verò de Censib.* Atque cum hoc temperamento accipio Rebuffi, in *Prax. Benefic. sub tit. quid sit benefic. num. 8.* quando asseruit, in dubio Capellam fundatam ad serviendum DEO, licet non appareat de approbatione Episcopi, præsumi beneficium Ecclesiasticum.

Secundum requisitum est, ut habeat aliquid spiritualitatis annexum; quamvis enim beneficium sit jus percipiendi redditus, qui per se res temporales sunt, debet tamen hoc jus percipiendi redditus dari, & competere propter officium Divinum, & spirituale ministerium. *c. fin. de Rescript. in 6. Pyr. Corrad. in Prax. benefic. lib. 1. c. 3. n. 67.* Hinc præbendæ merè temporales, v.g. Musicorum, Advocatorum, aliorumve Ministrorum laicorum, etsi in latiori sensu præbendæ dicantur, beneficia

nam appellari nequeunt, & nunquam beneficiorum nomine intelliguntur, quoties de iis in genere sermo est. Panormit. p. 2. consil. 47. num. 1. Garz. de Benefic. p. 1. c. 2. num. 7.

22 Tertium est, quod beneficium conferri non possit, nisi à persona Ecclesiastica, puta à S. Pontifice, Episcopo, vel alio Prælato, nullo modo autem à Laico: tamen si enim laici ex speciali juris privilegio capaces sint juris patronatus, vi cuius possunt aliquem Clericum pro suo placito ad beneficium præsentare, juris tamen conferendi beneficia, vel instituendi omnino incapaces sunt, cum id solummodo Prælati Ecclesiastici competat. c. si quis 12. & seq. c. per laicos. 20. c. laici. 24. causa 16. q. 7. c. 3. de Instit. ubi laici ad conferenda beneficia Ecclesiastica simpliciter inhabiles declarantur. Proinde si aliqua Capellania, aut anniversarium ita fundatum sit, ut hæres, vel alius laicus sine institutione Episcopi ad talem capellaniam sacerdotem constituere possit, hoc ipsò beneficium Ecclesiasticum non erit. P. Englb. t. num. 3.

23 Quartum requisitum est, quod beneficium conferri debeat Clerico: quandoquidem laicus incapax est beneficii Ecclesiastici, tanquam rei spiritualis, vel saltem spirituali annexæ. c. cum adeo. 17. & ibi Gloss. de Rescript. c. in Ecclesia. 2. de Instit. Ex quo fit, quod Clericus hoc ipsò, quod matrimonium contrahat, & statum clericalem deserat, ipso jure beneficium perdat, nec obtinere possit. c. 1. 2. & 3. de Clericis conjug. deinde quod etiam ad hortam non possit laico beneficium concedi, quanquam immediatè post vellet fieri Clericus. Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloss. 2. n. 6. nec collatio laico facta superveniente postmodum Clericatu revalidetur, sed semper maneat invalida. Paris. de Resignat. benef. lib. 4. q. 2. n. 1. & 32. Garc. de Benef. p. 1. c. 2. n. 28. Carol. de Grassi. de Effect. clericat. effect. 15. n. 1. & 9.

Quintum requisitum est, ut beneficium sit perpetuum, & ut non conferatur ad certum tempus, nec sub conditione, sed regulariter ad vitam Beneficiati per text. in c. sanctorum. 2. dist. 70. c. penult. de Cleric. agrot. ac propterea in c. 2. & 4. h. t. constitutum est, ne Clericus sine titulo, vel sine beneficio ordinetur, unde scilicet toto vitæ tempore habeat sustentationem. Hæc tamen perpetuitas non obstat, quin beneficia regularia, & ea, quæ manualia dicuntur, sint verè beneficia: quod enim illorum beneficiati sint tantum manuales, & ad nutum superioris etiam absque legitima causa amovibiles, id non habent ex sua institutione, ex qua illis competit perpetuitas, sed ex privilegio, ac ex eo, quod is, qui ita obtinet, Superiori quoad officia, habitationem, & vitæ directionem subiectus sit. Layman in Theol. moral. lib. 4. tr. 2. c. 1. Verum illud fateamur oportet, quod beneficium manuale non sufficiat pro titulo ad sacros Ordines suscipiendos: Paris. de Resignat. benef. lib. 2. q. 6. num. 2. & 3. Garc. de Benef. p. 1. c. 3. num. 83. cum civitatis: nec Beneficiatus manualis possit intulari, seu, ut Practici loquuntur, investiri, quandoquidem intulatio repugnat manualitati.

Disceptatur I. Utrum nomine beneficii Capellania veniat? Pro resolutione.

Præmitto I. Capellaniam esse onus celebrandi annuatim missas ad certum altare à Testatore, vel alio Institutore designatum, cum jure recipiendi stipendium pro labore ad sustentationem Capellani.

Præmitto II. Capellaniam aliam esse Ecclesiasticam, aliam laicalem. Ecclesiastica dicitur, quæ à Patrono proposita pro celebratione Missarum auctoritate Episcopi erigitur in titulum, ab eodem, vel alio Prælato conferendum Clerico apto ad celebrandum: Laicalis est, quæ sine auctoritate Episcopi à Te-

statore, vel alio instituta confertur ab illis, vel eorum heredibus, aut aliis Sacerdoti, qui assumit onus, & obligationem celebrandi missas secundum intentionem Fundatoris. Illa *collativa*, hæc *electiva*, seu *simplex* capellania indigitatur. Suarez *lib. 4. de Horis Canon. c. 22. n. 11.* Castro Palao *de Benef. disp. 1. p. 6. per tot.* Quibus præmissis.

Respondeo, Capellaniam *Ecclesiasticam*, cum habeat omnia requisita ad beneficium Ecclesiasticum, nomen beneficii mereri, ideoque ealem Capellanum teneri ad recitandum Divinum officium: Garc. *de Benef. p. 1. c. 2. n. 81.* Navar. *consil. 5. & 7. b. t.* & gaudere privilegio fori juxta Trident. *sess. 23. de Reform. c. 6.* ubi Barb. *num. 16.* Jacob Pignatell. *tom. 3. consult. 7. n. 15.* Capellaniam verò *laicalem*, seu *electivam*, ex quo non est fundata auctoritate Episcopi, & non ab eo, aut alio Prælato habente jura quasi Episcopalia, sed ab aliis etiam laicis confertur, beneficiis accenseri non posse, ac proinde nec obligationem recitandi Horas canonicas, nec privilegium fori secumferre. Diana. *p. 1. tr. 2. resol. 31.* Bordon. *de Privil. fori cleric. c. 5. n. 25.* Rota *p. 2. dec. 254.* Addo tamen, Capellaniam in dubio, & si non constet, qualiter initio fuerit instituta, præsumi esse beneficium Ecclesiasticum, maximè si appareat de aliqua collatione ab Episcopo facta: nam ultimus status attendendus est juxta *c. cum de beneficio. 5. b. t. in 6.* nec præsumendum, Prælatum sibi usurpasse jus alienum. Merlin. *dec. 501. n. 7.* cum Gonzal. *gloss. 5. n. 50.* Garc. *de Benef. p. 1. c. 2. n. 113.* Pyr. Corrad. *in Prax. Benef. lib. 1. c. 2. n. 58. & 59.* Secus, si clarè constaret de anteriori statu laicali. Rota *p. 5. Reccen. tom. 1. dec. 238. n. 2.* Bordon. *de leg. missar. c. 6. num. 16. & 39.* Garc. *cit. c. 2. n. 115. & seqq.* Pyr. Corrad. *cit. n. 59.*

26 *Disceptatur II.* Num Commenda propriè sit beneficium, seu præbenda Ecclesiastica?

Videtur negare Glossa in *c. qui plures 3. causà 21. q. 1.* quatenus ait, Commendatarium non esse Prælatum, sed solum Procuratorem, & Depositarium beneficii: commendatio namque est quasi depositio, seu commendatio beneficii, dum nimirum non confertur in vim absoluti tituli, sed illius duntaxat administratio committitur per *c. obitum. 16. & c. Carinensis. 17. dist. 81.*

Ego distinguo inter commendam temporalem, & perpetuam. *Temporalis* est, quæ fit propter utilitatem Ecclesiæ ad tempus; puta quia Parochus, aut Beneficiatus propter temporale impedimentum obligationi suæ satisfacere nequit, quo casu non tantum S. Pontifex, sed etiam Episcopus, vel Abbas jurisdictionem quasi Episcopalem habens jus Ecclesiæ alteri ad tempus commendare potest, modò Ecclesia parochialis non ultra sex menses commendetur. *c. nemo 15. de Elect. in 6.* Et hæc commenda, seu vicaria temporalis, beneficium dici non potest. Dessel. *b. r. theor. 17.* Jacob Pignatell. *tom. 3. consult. 7. num. 16.* Perpetua dicitur, quæ non tam propter necessitatem aut utilitatem Ecclesiæ, quàm in favorem personæ conceditur cum facultate disponendi de beneficio, & fructibus beneficii instar veri beneficiati. Quæ commenda verum beneficium est, cum sit titulus canonicus: Gloss. & DD. in *d. c. nemo 15. commendare de Elect. in 6.* Rota *p. 3. dec. 765. num. 5.* & ideo inventa, ut aliàs inhabili ad titulum beneficii (sicuti est existens in minori ætate, vel habens beneficium incompatible, aut Clericus secularis respectu beneficii Regularis, Abbatix, vel Prioratus) saltem sub commenda idem beneficium conferri valeat. Rebuff. *in Prax. benef. tit. de Commenda. num. 7.* Hodieda *de incompatib. benef. p. 1. c. 24. num. 15. in fin.* Fagnan. *in c. cum ad nostram. num. 3. de Elect. Barb. J. E. II. lib. 3. c. 9. num. 24.* ubi commendam pec-

petuam appellat dispensationem palliatam ad obtinendum beneficium aliquod alioquin respectu talium personarum obtineri prohibitum. Atque ea de causa hæc commenda à solo S. Pontifice concedi potest, ut qui solum potest dispensare super tali inhabilitate. Trident. sess. 7. c. 4. sess. 24. c. 17. de Reform. & sess. 25. c. 21. de Regularib.

Nec hisce sic dictis refragatur Gloss. nam sententia ejus locum habet in beneficio commendato ad tempus, & hanc esse illius intentionem, ex textibus c. 16. & 17. dist. 81. quos citat, apparet. Et verò Commendatarium perpetuum proprie salutari Prælato, decidit Rota dec. 346. num. 2. p. 3. Divers. nec esse solum Procuratorem, aut depositarium, sed dominum fructuum, sicut alios titulares, innuit forma commendationis, de qua Rebuff. in Prax. Benefic. tit. de Commend. num. 28. & de Pacif. possess. num. 43.

27. Disceptatur III. Utrum præstimonium beneficium adnumerari debeat?

Ita statuit Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloss. §. 2. num. 10. Azor. Institut. moral. p. 2. lib. 3. c. 7. q. 1. & cum his Castro Palao p. 2. tr. 13. de Benef. Eccles. disp. 1. punct. 7. eò quòd sub nomine beneficium comprehendatur tum in c. fin. de Concess. præb. in 6. tum in Trid. sess. 14. c. 9. & sess. 23. c. 18. de Reform. Quod & ipsa nominis ratio & definitio indicat: quippe præstimonium dicitur, quia datur munus, seu obsequium præstanti, estque certum aliquod stipendium ex Ecclesiasticis redditibus Clericis studentibus in subsidium dari solitum & quidem propter officium spirituale, cum sic præstimoniatu Horas Canonicas recitare teneantur. Navarr. c. 21. de Orat. n. 9. Sotus de Just. lib. 10. q. 5. art. 3. Suarez lib. 4. de Hor. Can. c. 22. n. 8. Interim si præstimonium non detur in titulum, sed ad certum tempus, vel si detur absque onere spirituali, naturam beneficium proprium non participat, de

KÖNIG IN DECRET. LIB. III.

quo præstimonium genere accipiendi sunt Panorm. & Felin. in c. postulasti. num. 8. de Rescript. Gigas de Pension. q. 28. num. 5.

Disceptatur IV. Anne pensio, id est, jus exigendi certos fructus ex alieno beneficio, pro beneficio habenda sit?

Affirmant Paulus Roman. de Pensionibus. c. 6. n. 34. & c. 7. n. 16. Fagnan. in c. ad audientiam. 31. de Rescript. num. 131. ubi asserit S. Congregationem die 18. Decemb. 1576. declarasse, Pensionarium censi beneficiatum ad effectum gaudendi privilegio fori. Primum propter text. in d. c. ad audientiam. ibi: recipientes ab eis pensiones, seu alia beneficia pronomen enim alia similia denotat. Menoch. lib. 1. de Arbitr. q. 80. n. 122. Secundo quia pensio in titulum data dici potest jus perpetuum percipiendi fructus, ex quo non finitur durante vita Pensionarii, quæ autem pro tota vita conceduntur, perpetua reputantur.

Nihilominus verius censeo, pensionem Ecclesiasticam beneficium non esse, neque sub illius appellatione contineri: primum propter text. in c. quamvis. h. t. in 6. ibi: non in pensione, sed in Beneficiis Ecclesiasticis volumus providere. Secundo propter multiplicem rationem: tum quia beneficium adnexa est obligatio recitandi Horas Canonicas, non pensionibus: tum quia pensio oritur ex beneficio, ergo non habet rationem beneficium, quod ex alio non nascitur: tum quia jus percipiendi fructus ex alieno beneficio extinguitur morte Pensionarii, morte verò Beneficiarii non extinguitur beneficium, utpote ex sua natura perpetuum. Ita Garc. de Benef. p. 1. c. 5. n. 3. Azor. Institut. moral. 2. p. lib. 3. c. 5. q. 2. & lib. 8. c. 5. q. 4. & 5. Carol. de Grass. de Eff. Clericat. eff. 1. n. 1205. cum innumeris citatis.

Nec contrarium persuadere possunt argumenta Affirmantium: etenim textum in c. ad audientiam. quod attinet, dictio alia non sem-

G

semper est repetitiva ejusdem qualitatis, idque solum verum est, si materia subiecta eandem qualitatem exigere videatur, & non sit materia odiosa, ac strictæ interpretationis, nec conjecturæ aliud subinnuant. Aliàs prædicta particula accipitur tantum disjunctivè, absque eo, quod eandem qualitatem repetat, ut in *s. Novatianus 6. V. alios Pseudo-Episcopos, causâ 7. q. 1.* Ad secundum respondetur, perpetuitatem, quam exposcit beneficium, non esse referendam ad personam, sed ad naturam ipsius beneficii, quod mortuo Beneficiario non exspirat, quemadmodum pensio mortuô Pensionariô, sed solum vacat, donec alius substituatur.

An *Coadjutoria* sive temporalis, sive perpetua appellatione beneficii intelligatur, alibi discutiemus.

§. IX.

29 *Finis* Præbendæ, seu beneficii est compensatio muneris clericalis: nam propter officium datur Ecclesiasticum beneficium. *c. fin. de Rescript. in 6.*

§. X.

30 *Effectus* Præbendæ, seu beneficii est perceptio reddituum: sunt enim beneficiati suorum beneficiorum quasi usufructuarii habentes jus percipiendi fructus ex illis. Quorum aliqui requiruntur ad honestam sustentationem ipsorum, alii verò superflui sunt, seu supra ipsorum honestam sustentationem redundant.

Opportune hic *quæritur*: quæ sit congrua ac honesta sustentatio Beneficiorum? Et quidem Lugo *de F. & F. disp. 4. sect. 4.* cum communi docet, eam esse congruam sustentationem, quæ necessaria est ad honorabilem suæ personæ, & familiæ alimoniam, juxta conditionem statûs, dignitatis, qualitatis, & regionis. *Primo* ergo requiritur competens cibus, potus, & vestitus: item habitatio comoda cum suppellectile necessaria. *Menoch.*

Tusch. & alii, quos refert Barb. de appellatione Verb. signif. V. alimenta. Secundo veniunt medicina, & pharmaca ad curandos morbos tam Beneficiati, quam suorum domesticorum. *l. si cum dotem. §. si autem & ibi Bartol. n. 9. ff. Solut. matrim.* Tiraquell. *tr. de Nobilit. c. 31. n. 395.* Tertiò debita Hospitalitas, non solum illa, quæ sit erga pauperes, & peregrinos, quam apprimè Clericis commendat Trident. *sess. 25. de Reform. c. 8.* sed etiam hospitalitas urbana juxta Patriæ consuetudinem, intra limites tamen temperantiæ, modestiæ, & frugalitatis. P. Engl. *infra de Pecul. Cleric. num. 9.* Idem est de honestis, & legitimis recreationibus cum amicis, & consanguineis. Molin. *de F. & F. tr. 2. disp. 145.* Quarto ad eandem sustentationem rectè imputantur donationes remuneratoriæ ob accepta ab aliis beneficia, & obsequia, imò etiam donationes liberales in quantitate moderata. Sanchez *lib. 2. Consil. c. 2. dub. 41. n. 2.* Nomine verò familiæ, quam beneficiatus alere debet, intelliguntur in primis Parentes, Fratres, Sorores, quando pauperes sunt, juxta statum suum. Lugo *d. sect. 4. n. 20.* Deinde officiales, famuli, ancillæ: item equi pro usu & commoditate secundum qualitatem beneficii, & dignitatem personæ, modò servetur moderamen pro decentia statûs Ecclesiastici. Roland. à Valle *consil. 74. num. 19.* Bald. *consil. 221.* Dec. *consil. 545.* Cæterum qualis sustentatio desideretur pro Episcopo, pro Canonico Comite, vel Barone, aut pro Parocho nobili, vel Graduato? ex usu, & consuetudine Virorum, qui sunt ejusdem conditionis, ac timorata conscientia, desumendum esse, post Molinam *d. disp. 145. n. 13.* tradit P. Engl. *ubi supra.*

Magis *dubius*, & in utramque partem volubilis *articulus* est: num decedente Beneficiario, fructibus pendentibus, ac non dum perceptis, divisio fructuum inter ejus hæredes,

des, & successorem beneficii pro rata temporis fieri debeat?

Prima sententia contendit, tales fructus, præsertim civiles, pro rata temporis dividendos esse, ita ut, si defunctus possedit beneficium, ejusque onera sustinuit quartâ parte postremi anni, hæredes ejus recipiant quartam partem fructuum ejusdem anni, reliquum verò fructuum successor in beneficio sibi vendicet. Covar. var. resol. lib. 1. c. 15. n. 12. in fin. Gonzal. in c. 4. n. 7. de Offic. Ordinar. Zerol. in Praxi Episc. p. 1. V. beneficium. ad 6. Garc. de Benefic. p. 2. c. 1. n. 96. cum citatis. Ratio punctualis est, quia beneficium datur propter officium, id est, propter onera, & servitia. c. cum secundum h. t. c. fin. de Rescript. in 6. adeoque sicut fructuum dotis inexactorum inter maritum & uxorem, eorumque amborum hæredes fit divisio pro ea parte anni, in qua maritus subit onera matrimonii. l. divorzio. ff. Solutio matrim. ita æquum est, ut etiam inter Successorem & Beneficiari de-functi hæredes fiat divisio fructuum pro rata, & parte anni, pro qua sustinuit onera beneficii: siquidem insignis convenientia est inter conjugium corporale, & spirituale, eorumque onera. c. 2. de Translat. Episc. Panormit. in c. cum esset n. 13. de Testam.

Quamvis verò annus, de cujus fructibus dividendis agitur, ad hoc, ut sciatur, pro qua parte maritus fructus lucretur, non incipiat, ut alii anni incipere solent, à Calendis Januarii, aut alia die notabili, ut S. Michaëlis, vel S. Joannis Baptistæ, sed à tempore celebrati matrimonii, & dotis traditæ. Text. & DD. in d. l. divorzio. in pr. & l. de divisione. ff. Solutio matrim. Valasc. in Prax. partition. & collation. c. 29. n. 2. attamen in dividendis fructibus beneficialibus, tempore mortis Beneficiarii nondum perceptis, annum à mense Januario inchoandum esse, tradunt Annæus Robertus, lib. 3. rer. judicat. c. 4. Chopinus,

Lovetus, Baquet, Papo, & cum his Joann. Cabassutius in Praxi Juris Can. lib. 2. c. 26. num. 6.

Alterâ, & in puncto juris verior sententia statuit, omnes fructus pendentes, ac nondum à solo separatos, & redditus inexactos ad Beneficii successorem pertinere. Gloss. & DD. in c. si propter de Rescript. in 6. Navar. in Apolog. de Redditib. q. 2. monit. 13. Petr. Barb. in d. l. divorzio p. 2. n. 57. ff. Solut. matrim. Rot. dec. 19. n. 5. & 6. p. 6. in Recent. Jacob. Pignatell. tom. 4. consulti. 126. n. 6. per textus egregios in c. cum vos plerumque 4. de Offic. Ordinar. c. present. Eod. in 6. c. quia sape de Elect. in 6. Clem. statutum 7. & Extravag. suscepti. Eod. in quibus habetur, beneficiorum fructus, & bona vacationis tempore undecunque obvenientia integrè Ecclesiæ, vel Successoribus esse reservanda. Quod apertâ ratione constat: quia jus percipiendi fructus sive naturales, sive civiles in defuncto finitur, & Beneficiarius usufructuario comparatur, qui non facit fructus suos, nec eos transmittit, nisi quos in vita perceperit, l. si usufructuarius. 13. ff. Quib. mod. usufr. amitt. Spere. dec. 82. n. 9. & 10. Gloss. in c. present. V. reservari. de Offic. Ordinar. in 6. Hic consonat Constitutio 7. Julii III. publicata Anno 1550. & confirmata ab Urbano VIII. die 5. April. 1628. juxta quam pendentes, & inexacti beneficiorum fructus, ubi non spectant ad Cameram Apostolicam, ad Successores, non ad hæredes pertinent, etiamsi maturati fuerint tempore demortui Beneficiarii, dummodo realiter, & cum effectu non sint percepti, & aliis propriis bonis non incorporati: aut licet per Beneficiarium non steterit, quò minus illos exegerit, imò etiamsi omnem diligentiam pro eorum exactio-ne judicialiter adhibuerit; ut refert Passerini. ad d. c. present. num. 17. Atque hanc constitutionem in toto orbe Christiano jus

facere, ad eò ut priori sententiæ non sit ulterius insistendum, post alios testatur Alex. Sperell. *d. dec. 82. num. 11.* & ex hac inexactis debitis occasione fructuum perceptorum à conductore, controversiam decidit Rota in *una Romana, seu nullius pecuniaria. 4. Junii, & 19. Novemb. 1593. coram de Pegna.*

Neque valet argumentum à Marito ad Beneficiarium: quia in Marito causa immediata acquirendorum fructuum dotalem sunt onera matrimonii, & ideo merito pro rata onerum fit divisio: in beneficio autem causa immediata acquirendi fructus est titulus canonicus juxta *c. 1. de R. F. in 6. Petr. Barb. in l. divorzio p. 2. num. 44. ff. Solutio matrim. qui tamen n. 58. §. neque cum Navar. in Apolog. 2. q. monitu 12. in fin. etiam rectè monet, ne Beneficiarius illo anno, quo deceffit, & nullo fructus percepit, beneficio sine ullo emolumento intervenisse videatur, ejus hæredibus solvendum esse honestum salarium pro modo servitii, & quantum ad honestam sustentationem mortuus habere debebat, prout & fructuario decedenti pendentibus fructibus solvuntur impensæ, quas circa illos fecit. Bald. in *l. Pater in fin. C. de Usufr.**

Verùm, ne quid dissimulem, aliud passim practicari scio, & fateor, omnino servandam esse consuetudinem Regionis, si secundum eam fructus beneficii pro rata inter hæredes Beneficarii, & Successorem in beneficio dividantur, dummodo hujusmodi consuetudo legitime probetur. Rota *dec. 529. n. 3. & 29. dec. 722. n. 7. p. 4. tom. 3. Recent. Cæsar. de Panimoll. dec. 20. advot. 1. n. 19.*

Pars II. De Dignitatibus.

SUMMARIA.

32. Dignitatis diversa acceptio. 33. Definitio. 34. usque 44. Multiplex divisio. 44. 45. Origo & causa efficiens. 46. Subjectum. 47. Materia, seu

objectum. 48. Forma, seu requisita. 49. Finis. 50. Effectus, ac emolumenta.

§. I.

Nomen dignitatis diversimodè usurpatur, non tantum in jure Civili, quò aliquando accipitur pro famâ, ac æstimatione. *l. un. C. de Infamib. l. milites. 3. C. de re milit. quandoque pro conditione. l. nepos autem. 125. in fin. ff. de V. S. alibi aliter, ut notat Cassianus in Catalogo glor. mundi. p. 1. consil. 66. sed & jure Canonico, quò ad eò latè nonnunquam patet, ut omnes Clerici dignitatem habere dicantur. *c. denique dist. 4. c. si quis post dist. 51. c. reperintur causâ 1. q. 1.* Specialiter verò denotat omnem administrationem rerum Ecclesiasticarum, cui vel coheret jurisdictio aliqua, vel potestas. Gloss. in *c. 1. de Confus. in 6. Panormit. in c. de multa h. t. vel saltem præ eminentia, id est, gradus connexus administrationi. Panormit. loc. cit. n. 23. ad fin. §. puto, quòd officium. in qua acceptione.**

§. II.

Definitur dignitas, quòd sit Ecclesiastica, & prærogativa, quæ cuique auctoritatem conciliat, & singulare nomen, ac titulum tribuit.

§. III.

Dignitatis divisiones varii varias attulerunt: 34 omnium autem maximè generalis ea est, quæ alia dicitur *secularis*, alia *regularis*.

Dignitatis *secularis* non tantum multæ species infimæ, sed etiam classes, & gradus numerari possunt, & distingui debent. *Primum gradum* constituunt suprema dignitatum culmina: *Papatus, Cardinalatus, Patriarchatus, Primatus, Archi-Episcopatus, & Episcopatus;* quæ dignitates *maiores* vocantur, & communi appellatione beneficiorum, præsertim in pœnalibus, aliisque strictæ interpretationis Canonibus comprehendi non solent. *Layman in Theol. mor. lib. 4. tit. 2. c. 4. n. 4.*

Papatus improprie quidem beneficium dicitur, ex quo Pontifex Superiorem in terris non recognoscit, cui beneficium in acceptis ferat. Rebuff. tit. *saecularia beneficia quotuplicia*. n. 13. prima tamen, & apex omnium dignitatum est. c. non decet. 1. dist. 12. c. quamvis 3. c. nunc autem 7. dist. 21. c. in nomine Domini 1. dist. 23. c. dudum causa 3. n. 6. c. nemo 13. causa 9. q. 3. Quod & Concilium Florentinum in hunc modum definiuit: *Definimus Sanctam Apostolicam Sedem & Romanum Pontificem in univ. Orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum Successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesia Caput, & omnium Christianorum Patrem, ac Doctorem existere, & ipsi in B. Petropascendi, regendi, & gubernandi universalem Ecclesiam à Domino nostro JESU CHRISTO plenam potestatem traditam esse.*

35 Cardinalatum præcellentem dignitatem esse, notius est, quàm ut dici debeat: Sunt enim Cardinales consultores, fratres, & coadjutores Romani Pontificis. c. fundamenta 17. §. decet de Elect. in 6. atque ex his quidam sunt Cardinales Episcopi, quidam Cardinales Presbyteri, aut Diaconi, certis Titulis inter se distincti, in quibus jurisdictionem Episcopalem habent. c. his qua 11. de Majorit. & obed. Canis. in *Summ. Juris Can. lib. 1. tit. 1. §. 5.*

36 Patriarchatus est veluti prima sedes, seu major alicujus Regni: nam Patriarchæ, sic dicti quasi Patres Principum, & Prælatorum. c. clerici 1. §. Patriarcha. dist. 21. non tantum plures Episcopos, sed etiam Archi-Episcopos sub se habent. c. nulli 2. dist. 99. c. duo simul. 9. de Offic. jud. ordin. Unde in signum tantæ eminentiæ ubique ante se crucem deferre possunt, quod Archi-Episcopis non nisi in sua Provincia licet. c. antiqua. 23. & Clem. Archi-Episcopo. 2. de Privileg. Horum alii

salutantur majores; quales erant Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, ac Hierosolymitanus, d. c. antiqua 23. qui potestati Christianorum per potentiam Turcarum subtrahi sunt. P. Engl. ad tit. de Majorit. & obed. n. 24. Alii minores; ut sunt Patriarcha Aquilejensis, Venetus, Æthiopia, & Indiarum; quos tamen proprie Primates esse, vult Barb. de appellativa Verb. Jur. signif. appellat. 189. ad fin.

Archi-Episcopatus præsumunt Metropolitanus, 37 aut Archi-Episcopi, inter quos hodie vel nulla vel nonnisi modica intercedit differentia, cum Archi-Episcopi vocentur, quod quasi sint Principes Episcoporum. c. Cleros. 1. §. Archi-Episcopus. dist. 21. Metropolitanus verò à mensura civitatum, ac multitudine Diocesisum Episcopalium, juxta idem c. Cleros, §. Metropolitanus. Petr. Gregor. Tholosan. in *Syntagm. juris lib. 15. c. 11. n. 2.* Azor. *Instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 33. q. 4.* Quamvis fieri possit, ut quis sit Archi-Episcopus, non verò Metropolitanus, quando scilicet nullum sub se habet Episcopum suffraganeum, sicut non habent Rossanensis, & Lancianensis Archi-Episcopi. Barb. *J. E. U. lib. 1. c. 7. n. 7.* Archi-Episcoporum nonnulli, qui majores Metropoles regunt, Primates nominantur, ut in Hispania Toletanus, in Anglia Cantuariensis, in Gallia Bituricensis, & Gradensis, in Italia Aquilejensis, & Pisanus, in Germania Celsissimus noster Salisburgensis. Petr. Gregor. Tholosan. *cit. lib. 15. c. 10. de Primatibus.* P. Engel. ad tit. de Majorit. & obed. num. 23.

Episcopus hic significat præcedentiam, & 38 præfecturam, quæ Episcopus Clero, ac Populo præest; quoniam, ut S. Augustinus relatus in c. qui Episcopatum 11. causa 8. q. 1. ait, Episcopatus græcum est, atque inde ductum vocabulum, quod ille, qui præficitur, eis, quibus præficitur, superintendit, curam eorum sci-

scilicet gerens: *Epi* enim græcè *super*, & *scopus* idem est, quod *intentio*. Hinc & *Episcopus* *ibid.* *Superintendens*, & in *c. Cleros* 1. *v. Episcopatus*. *dist.* 21. *Speculator* appellatur, nimirum ab officii ratione, quæ postulat, ut tanquam è specula attendat, ne cœtui sibi commisso damnum aliquod immineat.

39 Ad secundum gradum pertinent dignitates inferiores, puta *Archi-Diaconatus*, *Archi-Presbyteratus*, *Vicariatus generales* &c. de quibus speciales Tituli extant in *Lib.* 1. Item etiam *Præposituram*, *Decanatum*, & *Præbendam*, cœteris paribus, nomina dignitatum esse, testatur *Cardinalis Tuschus Conclus. præct. lit. D. concl.* 419. Ideo autem has dignitates inferiores in speciali gradu collocamus, quia in rescriptis, & reservationibus Papalibus, & universim in materia strictæ interpretationis nomine dignitatum, vel in dignitate constitutorum, solum istæ dignitates inferiores intelliguntur, non verò *Episcopatus*, & aliæ superiores, quæ specialem mentionem merentur arg. *c. dilectus* 12. *de Concess. Prab.* *Card. Tuschus lit. D. concl.* 428.

40 Tertium gradum tenent *Personatus* & *Officia Ecclesiastica*; quæ latius accepto vocabulo ad priorem quoque gradum dignitatum inferiorum revocari possunt. Nihilominus si propriè loquamur, *Dignitas*, *Personatus*, & *Officium* inter se distinguuntur, sibi que mutuo opponuntur, ut apparet ex supradictis *n.* 6. Porro *Canonicatus* huc non spectant; quanquam enim *Canonici Ecclesiarum Cathedralium* singularem præ aliis *Beneficiatis* prærogativam habeant propter suffragium, & facultatem eligendi *Episcopum*, atque etiam *Prælati*, seu in dignitate constituti æquiparentur in eo, quòd à *Sede Apostolica* causæ ipsis committi, & delegari queant juxta *c. statutum*. 21. *de Rescript. in 6.* absolute tamen *Canonicatum Ecclesiæ* etiam *Cathedralis* non esse dignitatem propriè, sed *beneficium sim-*

plex, cum communi docet *Navar. de Simon. consil.* 97. *Pirrhing h. r. n.* 12.

Inter *Dignitates Regulares* primum, ac præcipuum locum occupant *Abbatia*, & *Præpositura Regulares*: quia eas obtinentes perpetuam jurisdictionem circa personas, & universalem administrationem circa res *Monasterii* habent, atque nomine *Prælatorum Ecclesiæ* in jure *Canonico* gaudent. *c. decernimus* 2. *de Judiciis c. præsentis* 9. *de Offic. Ordin. in 6.* Unde etiam immediate *Episcopum* sequuntur, & tam in *Conciliis generalibus*, quam aliàs præcedunt *Canonicos Ecclesiarum Cathedralium*, aliòsque in dignitatibus inferioribus constitutos. arg. *c. si quis deinceps* 12. *causà* 16. *q.* 7. *Panorm. in c. ex ore. n.* 3. *de Privileg. P. Engl de Major. & obed. n.* 62. & *Ego n.* 12. Huc revocari possunt *Generalatus*, & *Provincialatus* *Ordinum Regularium*.

Secundum locum habent *Prioratus conventuales*, ut *Prioratus Eremitarum S. Augustini*, *Carmelitarum* &c. quia *Priores Conventuales* *Conventui Religiosorum* præficiuntur, & curam universalem tam spiritualem quam temporalem in *Prioratibus* obtinent eodem modo, quo *Abbatibus* in *Monasteriis*; quapropter etiam *Abbatibus* æquiparantur in *fin. de Regularibus*. & à *Sede Apostolica* *Judices* dari, & causæ ipsis delegari possunt. *Clem. etsi principalis* 2. *de Rescript.* Item dicuntur absolvi à *Monachatu*, in tantum scilicet, ut omnia, quæ acquirunt non suo *Monasterio*, sed tali *Prioratui* acquirant. Neque interest, utrum hujusmodi *Priores* eligantur, vel per alium, v. g. *Abbatem suum* constituantur. *d. Clem. etsi principalis in fin. Tusch. Præct. conclus. lit. P. conclus.* 708. His similes sunt *Rectores*, *Guardiani*, vel quocumque alio nomine vocati *Regularium Superiorum*, qui nullum alium *Monasterii sui Superiorem* agnoscunt, nisi *Provincialem*.

vel Generalem, sicut Abbates non exempti Episcopum. Donat. in *Prax. Regul. tom. 2. r. 9. q. 4.* Clariss. P. Jacob. Wex de *Prælat. Regul. p. 1. c. 1. n. 13.*

43 *Tertium locum obtinent Prioratus claustrales:* sunt enim Priores claustrales primi post Abbatem juxta *c. cum ad Monasterium §. Prior de Statu Monach.* quia tamen Abbati Monasterii, in quo Religiosis præfati sunt, subjiciuntur, nec universalem Monasterii curam habent, sed tantum in iis, quæ claustrum ac Regulam Monachalem concernunt, non censentur positi in dignitate Ecclesiastica juxta *Clem. et si principalis. 2. de Rescript. Azor. p. 2. lib. 3. Instit. moral. c. 20.* His Silvester V. *Prælati num. 2.* & Donat. in *Prax. Regul. tom. 2. r. 9. q. 6.* accensent *Sub-Priores*, qui subline Priori conventuali, *Vicarios Conventuales* in Ordine Patrum Franciscanorum, ac *Ministros* subjectos Rectoribus, seu Prælati localibus, eò quòd hi vel nullam, vel solum delegatam habeant jurisdictionem.

§. IV.

44 *Causa efficiens Dignitatis Ecclesiasticæ est vel remota, vel proxima.*

Remota est jus partim Divinum, partim Ecclesiasticum: utriusque enim ut aliorum beneficiorum, ita Dignitatum origo adscribi potest per tradita *num. 12.*

Proxima alia est Pontificatus, alia aliarum Dignitatum.

Pontificatum instituit Christus & non alius juxta *Matth. c. 16. v. 16. & seqq.* ubi Petro proficenti, eum esse CHRISTUM Filium DEI vivi, dixit: *Beatus es Simon Bariona: quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in Cælis est. Et ego dico tibi quia tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.* Quamobrem in *c. omnes 1. dist. 22.* traditur, *illam verò, scilicet Romanam Ecclesiam, solus ille fundavit, & super petram fidei mox nascentis*

erexit, qui Beato aterna vita Clavigero reverenti simul, & cælestis Imperii Jura commisit. Neque fuit unquam Catholicus, qui dubitaverit, quò minus Christus illis verbis Primatum Petri in Ecclesia pro eo, ejusve Successoribus, Romanis Pontificibus constituerit, ut perspicue probat Suarez in *defensione fidei Cathol. lib. 3. c. 10.*

Alia Dignitates à S. Pontifice proficiscuntur, & quidem dignitates ordinis, id est, Collegii Ecclesiastici ipse solus instituere potest per d. c. omnes. 1. dist. 22. idque propter primatum, & eminentiam potestatis super universas Ecclesias, ac totum Christiani populū gregem sacrosancta Romana, & Apostolica Ecclesia obtinuit, non ab Apostolis, sed ab iplo Christo Domino Salvatore nostro. *c. non ergo 2. dist. 22.* Hinc non tantum si agatur de nova erectione Sedis Episcopalis, sed etiam Abbatia, Præpositura, vel alterius cujusvis dignitatis, Ordinis, seu collegii, ea ad solum S. Pontificem spectat per textum notorium & Gloss. in *d. c. omnes 1. v. omnes.* Pyr. Corrad. in *Prax. Benefic. lib. 2. c. 2. n. 28.* ubi asserit, ita in Curia Romana observari. Quod intelligendum de dignitate nova, non de restauratione antiquæ: quæ fortè extincta erat: cum enim facilis sit reditus ad statum pristinum, restauratio ejusmodi fieri potest vel à Canoniceis cum autoritate Episcopi: Panormit. Imola, & alii in *c. cum olim. 6. de Consuet. vel ab Episcopo cum consensu Capituli, & modò congrua dos reassignetur. Felin. in c. cum accessissent. n. 14. & seqq. de Constitutionib. Pyr. Corrad. d. c. 2. n. 30. & seqq.*

§. V.

Subjectum dignitatis Ecclesiasticæ est is, cui confertur: Ut verò alicui conferri possit, oportet, ejus esse capacem; ut autem conferri debeat, requiritur præterea, ut etiam sit dignus. Quinam capaces sint, colligitur ex dictis ad tit. de Postulatione, de Electione, & de Ætat. qua-

qualit. & Ord. præs. Quinam digni, in tanta dignitatum varietate vix quicquam certi determinari potest. Alexander II. in *c. ex multis. 9. 7. nec eligant causâ 1. q. 3.* illos dignitatibus admoveri præcipit, qui moribus, & disciplina, atque scientiâ divites sunt, gravissimèque increpat in *pr. ejusd. can.* Lucensis Ecclesiæ Clerum, quòd nulli unquam Clerico, quamvis Religioso, quamvis scientiâ, & moribus prædito, Ecclesiasticum beneficium concederet, sed solum ei, qui profano pecuniæ munere illud emere studuisset: Et Gregorius IX. in *c. penult. h. t.* in collatione beneficiorum in Ecclesia virtutes (quæ maximè nobilitant *a. nunquam 4. dist. 56.* atque clarificant *c. penult. de Consec. dist. 5.*) & vitæ honestatem potius, quàm ullam generis nobilitatem attendi debere statuit, etiam in Ecclesia, quæ nonnisi nobiles admittere consuevit. Ego velim, ut qui ad dignitates aspirat, rationem ineat, quid valeant humeri, quid ferre recusent: & illud Poëtæ expendat:

Ut gravis est gemmis, sic est gravis infula
curis.

Dùmque regit, tutum non sinit esse caput.

§. VI.

Materia, seu Objectum Dignitatis Ecclesiasticæ coincidit cum materia, seu objecto Præbendæ, ac beneficii.

§. VII.

Forma Dignitatis Ecclesiasticæ consistit in Requisitis. Tria autem ad constituendam dignitatem propriè talem concurrant, necessum est. I. Ut aliquis habeat administrationem rerum Ecclesiasticarum cum jurisdictione sibi perpetuò assignata. II. Ut habeat nomen dignitatis, quale est nomen Episcopi, Abbatis, Præpositi, Archidiaconi cum præcedentiâ, & prærogativis in Capitulo, & Choro. III. Ut ex consuetudine Ecclesiæ officium, & vel beneficium tale pro dignitate Ecclesiasticæ re-

putetur. Tuschus *Concl. Præcl. lit. D. Coml. 419.* Archidiaconus. *c. 1. n. 2. de Consec. in 6.* Cæsar de Panimoll. *dec. 1. adnot. 6. num. 12.* Quâ ratione Rota Romana apud Tamburinum *de Jure Abbat. tom. 3. dec. 4. & 5.* quamvis nomen Abbatis per se dignitatem sonet, illum tamen Abbatem sæcularem, qui nec perpetuam administrationem, nec præcedentiam ante Canonicos Ecclesiæ Cathedralis habebat, pro Prælato Ecclesiastico, vel in dignitate constituto habendum non esse, decedit, & universim ad omnem dignitatem tria illa signa requirit. Excipiuntur quædam dignitates regulares, quæ præsertim in Ordinibus Mendicantium non sunt perpetuæ, sed solum ad certos annos, v. g. ad sexennium, vel triennium durant. Tambur. *de Jure Abbat. tom. 1. disp. 1. q. 1.* Donat. in *Præcl. Regul. tom. 2. tr. 9. q. 4. à n. 8.*

§. VIII.

Finis dignitatis Ecclesiasticæ est Divinæ cultûs augmentum, cui cum omnes fideles studere debeant, tum maximè Prælati: & recognitio majoritatis, quæ à persona personæ debetur.

§. IX.

Effectus dignitatis in triplici potissimum jure spectatur: nempe in honore, potestate, & emolumentis.

De honore textus reperitur in *c. ad hoc 7. dist. 39.* ubi dicitur, *ad hoc gradus diversos, & ordines esse distinctos, ut dum reverentiam minoribus potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impenderent, vera concordia fieret, & ex diversitate contextio, & relictò officiorum gereretur administratio singularium: neque enim universitas alia poterit ratione subsistere, nisi hujusmodi magnus eam differentia ordo servaret.* Quam verò reverentiam, & obedientiam Inferiores Superioribus præstare teneantur, exponitur *ad tit. de Majorit. & Obed.*

Potestatem quod attinet, ea variat pro varietate dignitatis, ac Prælatorum, atque de ea extant plures tituli in *Lib. 1. Decretalium* à tit. 23. Summa autem, ac suprema residet in Romano Pontifice: quippe hic solus convocat & confirmat concilia generalia: solus jurisdictionem in omnes alios Episcopos exercet: solus Imperatores, ac Reges censuris coercet: solus pro tota Ecclesia leges condit, acquies, re exigente, dispensat: solus controversas fidei dirimit, dubia S. Scripturæ dissolvit, & vera quæque à falsis discernit: solus ubique apud Christianos Principes suos habet Legatos: solus novos erigit, approbatque Episcopatus, solus universalem curam gerit conversionis infidelium, & Prædicatorum ad diversas provincias mittendorum, ut Gregorius I. in Angliam, Gregorius II. in Germaniam, alii in alia terrarum loca, ac regna. Confer. Haunold. Plettenberg, in *Introduct. ad Jus Can. c. 15.*

Emolumenta debentur, ne quemadmodum omnis ordo sine divitiis, ita Ecclesiastica dignitas ob paupertatem vilescat. *Clem. in plenitudo* §. ibi: *ne mendicitatis opprobrio serenitatem Pontificalis obnubilent dignitatis, de Elect.* Et huc pertinent non tantum Annatarum, Palliorum, & id genus alii redditus, quos Pontifices percipiunt, sed & synodaticum, sive cathedraticum, census, procuraciones, charitativum subsidium, aliæve exactiones, de quibus *infra suo loco.*

TITULUS VI.

De Clerico ægrotante, vel debilitato.

SUMMARIÆ.

1. Quid sit coadjutoria? 2. Alia est temporalis alia perpetua. 3. Quo jure coadjutoria sit introducta? 4. à quo? 5. quis? 6. quis? 7. 8. Et cur dicitur coadjutor?
KÖNIG IN DECRET. LIB. III.

tor? 9. In quibus coadjutor coadjuti vices supplere debeat? 10. Ex quibus causis? 11. Et cur coadjutor constituitur? 12. Coadjutori quæ potestas? 13. 14. Quæ fructus? 15. Quæ præcedentia, ac prærogativa competant?

Speciem præbendæ, seu beneficii præferret Coadjutoria, quæ Clericus ægrotans, vel debilitatus adjuvatur.

§. I.

Definitur Coadjutoria, quod sit facultas, seu officium alicui concessum adjuvandi Beneficiatum impotem in regimine beneficii. Passerin. in *c. un. num. 2. b. 1. in 6.*

§. II.

Dividitur coadjutoria in temporalem, & perpetuam. *Temporalis* est, quando beneficio per infirmitatem, senium, aut aliam causam impedito coadjutor datur, quam diu is vivit, vel impedimentum durat. *Perpetua*, seu cum spe futura successione est, quando coadjutor sublato impedimento non amovetur; sed mortuo coadjutor in ejus officium, & beneficium succedit; quæ successione species in jure nostro detestabilis est juxta *c. accepimus* §. de pact. c. 1. & 2. de Concess. præb. ideoque ab alio, quam S. Pontifice concedi nequit, ut n. §. dicemus. Differt etiam à coadjutoria temporali, quod temporalis non sit beneficium, cum tantum officii functionem, & ministerium loco proprietarii contineat. Suarez l. 4. de Orat. c. 22. n. 19. Navar. de Orat. c. 2. n. 18. qui inde inferunt, coadjutoriam vi hujus coadjutorie ad Horas Canonicas non teneri; Coadjutoria verò perpetua congruâ portione assignatâ, & cum futura successione propriè beneficium dicatur. Garc. de Benefic. p. 2. c. 5. n. 132. in fin. Petr. Gregor. Tholosani eod. tr. c. 11. n. 2. Fagnani in *c. nulla n. 66. de Concess. præbend.*

§. III.

Causa efficiens coadjutorie duplex est: remotiva nimirum, & proxima.

Hi

Re-